

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)
den 15 juni 2006 *

I mål C-255/04,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 226 EG, som väckts den 14 juni 2004,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av A.-M. Rouchaud-Joët och E. Traversa, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Frankrike, företrädd av G. de Bergues och A. Hare, båda i egenskap av ombud,

svarande,

* Rättegångsspråk: franska.

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann (referent) samt domarna N. Colneric, J.N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič och E. Levits,

generaladvokat: M. Poiares Maduro,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av det skriftliga förfarandet,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att domstolen skall fastställa att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 43 EG och 49 EG genom att

- göra beviljandet av tillstånd för en artistförmedling etablerad i en annan medlemsstat beroende av ett intresse för förmedlingens verksamhet med hänsyn till behovet av artistförmedling,

- ålägga en artist som är en erkänd tjänsteleverantör, etablerad i sin ursprungsmedlemsstat där han regelbundet tillhandahåller liknande tjänster, en anställningspresumtion.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

- 2 Förevarande mål rör, utöver tillämpningen av artikel 49 EG, frågor om de gemenskapsrättsliga bestämmelserna om social trygghet.

- 3 Artikel 4.1 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28,

1997, s. 1), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1606/98 av den 29 juni 1998 (EGT L 209, s. 1) (nedan kallad förordning nr 1408/71) har följande lydelse:

”Denna förordning gäller all lagstiftning om följande grenar av social trygghet:

- a) förmåner vid sjukdom och moderskap,
- b) förmåner vid invaliditet, även sådana som är avsedda att bevara eller förbättra förvärvsförmågan,
- c) förmåner vid ålderdom,
- d) förmåner till efterlevande,
- e) förmåner vid olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar,
- f) dödsfallsersättningar,
- g) förmåner vid arbetslöshet,
- h) familjeförmåner.”

4 I artikel 13.1 i samma förordning föreskrivs följande:

”... personer för vilka denna förordning gäller [skall] omfattas av lagstiftningen i endast en medlemsstat. Denna lagstiftning skall bestämmas enligt bestämmelserna i denna avdelning.”

5 Enligt artikel 14a punkt 1 a i förordning nr 1408/71 skall en person ”som normalt är egenföretagare inom en medlemsstats territorium och som utför arbete inom en annan medlemsstats territorium ... fortsätta att omfattas av den förstnämnda medlemsstatens lagstiftning, förutsatt att detta arbete inte väntas vara längre än tolv månader”.

Den nationella lagstiftningen

6 Den franska lagstiftningen i förevarande mål rör dels verksamheten artistförmedling, dels artistens verksamhet.

Det franska systemet avseende verksamheten artistförmedling

— Beviljande av tillstånd med hänsyn till marknadens behov

7 Artikel L. 762-3 i code du travail (lagen om arbete) (lag nr 73-4 av den 2 januari 1973,

JORF av den 3 januari 1973, s. 52), i dess tillämpliga lydelse vid utgången av den frist som är angiven i det motiverade yttrandet, har följande lydelse:

”Conseil d’État skall genom dekret fastställa villkoren för tilldelning, förnyelse och återkallelse av tillstånd för artistförmedlare.

Dessa villkor skall avse artistförmedlarens vandel, det sätt på vilket denne skall utöva sin verksamhet och intresset för denna verksamhet med hänsyn till behovet av platsförmedling för underhållningsartister.”

- 8 I detta syfte föreskrivs i artikel R. 762-6 i code du travail, i dess tillämpliga lydelse vid utgången av den frist som är angiven i det motiverade yttrandet, att ”varje handling och upplysning om personlighet, vandel och yrkesmässig verksamhet hos de berörda, om de särskilda villkor under vilka dessa utövar eller har utövat verksamhet som artistförmedlare samt om behovet av platsförmedling för underhållningsartister, skall lämnas till medlemmarna i en kommission [rådgivande och inrättad hos arbetsmarknadsministern i enlighet med artikel R. 762-3 i code du travail], vilka är skyldiga att iakttä tystnadsplikt i fråga om de upplysningar som de på detta sätt får kännedom om”.
- 9 Artikel L. 762-3 i code du travail ändrades under tiden genom lag nr 2005-32 av den 18 januari 2005 om en planering för social sammanhållning (JORF av den 19 januari 2005, s. 864) och innehåller inte längre någon hänvisning till marknadens behov.

— Krav på att anlita en fransk förmedlare som mellanhand

- 10 I artikel L. 762-9 i code du travail, i dess tillämpliga lydelse vid utgången av den frist som är angiven i det motiverade yttrandet, anges att ”förutom vid en överenskommelse om ömsesidighet mellan Frankrike och deras land får utländska artistförmedlare endast bedriva platsförmedling för underhållningsartister i Frankrike om de anlitar en fransk artistförmedlare som mellanhand”.

- 11 Denna bestämmelse ändrades genom beslut nr 2001-177 av den 22 februari 2001 om tillämpningsföreskrifter rörande yrkesverksamhet som artistförmedlare till artiklarna 43 och 49 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (JORF av den 24 februari 2001, s. 3024). Efter denna ändring är de artistförmedlare som är etablerade i en annan medlemsstat inte längre skyldiga att anlita en fransk förmedlare som mellanhand, utan de behöver endast skaffa tillstånd i vissa fall.

— Krav på att skaffa tillstånd

- 12 Genom beslut nr 2001-177 föreskrivs i artikel L. 762-9 i code du travail att "artistförmedlare ... i en medlemsstat i Europeiska gemenskapen eller i en stat som är part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan utöva sin verksamhet i Frankrike från det att de erhåller ett tillstånd enligt de villkor som föreskrivs i artikel L. 762-3 eller företer ett tillstånd som är utfärdat i en av dessa stater under jämförbara villkor".

— Krav på etablering i Frankrike

- 13 Enligt artikel R. 762-12 i code du travail, i dess tillämpliga lydelse vid utgången av den frist som är angiven i det motiverade yttrandet, föreskrivs följande:

"Varje anställning av en person vid en artistförmedling skall meddelas inom en månad av innehavaren av tillståndet till departementsdirektören för arbete och arbetskraft i det departement där förmedlingens säte är beläget ..."

- 14 I artikel R. 762-13 i code du travail, i dess tillämpliga lydelse vid utgången av den frist som är angiven i det motiverade yttrandet, föreskrivs följande:

”Varje artistförmedling är skyldig att varje månad till departementsstyrelsen för arbete och arbetskraft i det departement där förmedlingens säte är beläget vidarebefordra statistiska upplysningar om utförda förmedlingar...

...”

- 15 Efter dekret nr 2004-206 av den 8 mars 2004 om utövandet av verksamhet som artistförmedlare av medborgare i en medlemsstat i Europeiska gemenskapen eller i en stat som är part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, genom vilken code du travail ändrades (den andra delen: dekret av Conseil d’Etat) (JORF av den 10 mars 2004, s. 4685), föreskrivs i artiklarna R. 762-15 och R. 762-17 endast att de ansökningar som har gjorts av en artistförmedlare från en annan medlemsstat ”vid behov [skall innehålla uppgifter om] platsen för de lokalkontor eller filialer som artistförmedlaren avser att inrätta i Frankrike”.

Det franska systemet avseende verksamheten som artist

- 16 Genom artikel L. 762-1 i code du travail, i dess tillämpliga lydelse vid utgången av den frist som är angiven i det motiverade yttrandet, infördes en anställningspresumtion. Denna artikel har följande lydelse:

”Varje avtal genom vilket en fysisk eller juridisk person mot ersättning försäkras sig om en underhållningsartists medverkan i sin produktion skall anses utgöra ett

anställningsavtal, om artisten inte utövar verksamheten, som är föremål för avtalet, under villkor som förutsätter att denne är inskriven i handelsregistret.

Denna presumtion består oavsett betalningssätt och till vilket belopp ersättningen uppgår samt oavsett hur parterna betecknar avtalet. Den hävs inte heller av bevis på att artisten bevarar sin konstnärliga frihet att uttrycka sig, att han äger hela eller delar av det använda materialet eller att han i sin tur anställer en eller flera personer för att bistå honom, så länge som han medverkar personligen i föreställningen.

...”

Bakgrund och det administrativa förfarandet

- 17 Efter att ha berett Republiken Frankrike tillfälle att yttra sig skickade kommissionen den 26 januari 2000 ett motiverat yttrande till denna stat, i vilket den angav att de franska systemen avseende verksamheten artistförmedling och artisters verksamhet i vissa avseenden framstod som oförenliga med artiklarna 43 EG och 49 EG. Kommissionen uppmanade därför nämnda medlemsstat att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget inom två månader från delgivningen av det motiverade yttrandet. Eftersom kommissionen inte var nöjd med det svar som de franska myndigheterna gav i en skrivelse av den 28 april 2000 och i förtydliganden den 29 december 2000, den 13 mars 2002 samt den 20 februari och den 4 september 2003, beslutade den att väcka förevarande talan.

Talan

- 18 Kommissionen har i redogörelsen för grunderna i sin ansökan åberopat två anmärkningar rörande de franska systemen avseende verksamheten artistförmedling och artisters verksamhet, varav den första sönderfaller i fyra delar.
- 19 Den första anmärkningens fyra delar avser att
- den franska lagstiftningen som var i kraft vid utgången av den frist som är angiven i det motiverade yttrandet, enligt vilken artistförmedlare etablerade i en annan medlemsstat skall anlita en fransk förmedlare som mellanhand, är oförenlig med artiklarna 43 EG och 49 EG,
 - den franska lagstiftningen som var i kraft vid utgången av den frist som är angiven i det motiverade yttrandet, enligt vilken artistförmedlingar etablerade i en annan medlemsstat skall ha sitt säte eller ett fast driftställe i Frankrike, är oförenlig med artikel 49 EG,
 - den franska lagstiftningen som antogs efter utgången av den frist som är angiven i det motiverade yttrandet, enligt vilken artistförmedlare etablerade i en annan medlemsstat i vissa fall skall skaffa ett tillstånd av de franska myndigheterna oaktat de bestyrkanden och garantier som redan lagts fram i ursprungsmedlemsstaten, är oförenlig med artikel 49 EG,

— den franska lagstiftningen som var i kraft vid utgången av den frist som är angiven i det motiverade yttrandet, enligt vilken beviljandet av tillstånd för artistförmedlare etablerade i en annan medlemsstat är beroende av behovet av artistförmedling, är oförenlig med artikel 49 EG.

- 20 Den andra anmärkningen avser att den franska lagstiftningen som var i kraft vid utgången av den frist som är angiven i det motiverade yttrandet, i vilken det föreskrivs att varje avtal genom vilket en fysisk eller juridisk person mot ersättning försäkrar sig om en underhållningsartists medverkan i sin produktion skall anses vara ett anställningsavtal, i den mån som denna lagstiftning är tillämplig på artister som är tjänsteleverantörer från en annan medlemsstat (nedan kallad anställningspresumtionen i fråga), är oförenlig med artikel 49 EG.
- 21 Under det skriftliga förfarandet har kommissionen förklarat att den avstår från att åberopa den första anmärkningens första och andra delar.
- 22 Förevarande talan är således begränsad till en prövning av den första anmärkningens tredje och fjärde delar och av den andra anmärkningen, med avseende på artikel 49 EG.

Den första anmärkningens tredje del: Kravet att i vissa fall skaffa ett tillstånd av de franska myndigheterna oaktat de bestyrkanden och garantier som redan lagts fram i ursprungsmedlemsstaten

- 23 Den franska regeringen har framställt en invändning om rättegångshinder avseende bristande överensstämmelse mellan grunderna i ansökan och däri framställda yrkanden. Enligt denna regering nämns den första anmärkningens tredje del inte i yrkandena i ansökan.

- 24 I detta hänseende finns det skäl att erinra om att det enligt artikel 21 i domstolens stadga och artikel 38.1 c i rättegångsreglerna åligger kommissionen att i yrkandena i ansökan som inges i enlighet med artikel 226 EG exakt ange vilka anmärkningar domstolen skall pröva (se, för ett motsvarande synsätt, dom av den 13 december 1990 i mål C-347/88, kommissionen mot Grekland, REG 1990, s. I-4747, punkt 28, och av den 31 mars 1992 i mål C-52/90, kommissionen mot Danmark, REG 1992, s. I-2187, punkt 17). Dessa yrkanden skall vara tydligt utformade för att undvika att domstolen dömer utöver vad som har yrkats (*ultra petita*) eller att den inte prövar en anmärkning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 december 1962 i de förenade målen 46/59 och 47/59, Meroni mot Höga myndigheten, REG 1962, s. 783 och s. 801, och av den 20 november 2003 i mål C-296/01, kommissionen mot Frankrike, REG 2003, s. I-13909, punkt 121).
- 25 Det kan i förevarande mål konstateras att kommissionen visserligen har omnämnt anmärkningen i fråga i grunderna i sin ansökan, men att den inte har angetts i yrkandena. Eftersom den inte förekommer bland de anmärkningar som utgör föremålet för ansökan kan denna anmärkning inte tas upp till sakprövning.
- 26 Mot bakgrund av ovanstående skall den första anmärkningens tredje del avvisas.

*Den första anmärkningens fjärde del: Beviljandet av tillstånd med hänsyn till
marknadens behov*

Parternas argument

- 27 Kommissionen har gjort gällande att en nationell lagstiftning som innebär att beviljandet av tillstånd för artistförmedlingar etablerade i en annan medlemsstat skall ske med hänsyn till behovet av artistförmedling, utgör ett olovligt hinder för den frihet att tillhandahålla tjänster som föreskrivs i artikel 49 EG.

- 28 Den franska regeringen har medgett att det föreligger ett hinder för friheten att tillhandahålla tjänster för artistförmedlare som är etablerade i en annan medlemsstat, vilket kommissionen har anmärkt på. Enligt den franska regeringen har den ifrågavarande bestämmelsen emellertid ändrats under tiden genom lag nr 2005-32.

Domstolens bedömning

- 29 I detta sammanhang räcker det att konstatera, såsom den franska regeringen för övrigt har medgett, att en nationell lagstiftning, som innebär att beviljandet av tillstånd för att utöva en verksamhet som artistförmedling skall ske med hänsyn till behovet av artistförmedling utgör ett hinder genom att detta tenderar att begränsa antalet tjänsteleverantörer. Den franska regeringen har emellertid inte angett något skäl som kan motivera detta hinder.
- 30 Vad beträffar den franska regeringens argument att en lagändring hade ägt rum under tiden bör det erinras om att inom ramen för en talan enligt artikel 226 EG, skall förekomsten av ett fördragsbrott bedömas mot bakgrund av den situation som rådde i medlemsstaten vid utgången av den frist som angivits i det motiverade yttrandet (se bland annat dom av den 19 mars 2002 i mål C-13/00, kommissionen mot Irland, REG 2002, s. I-2943, punkt 21).
- 31 I förevarande mål hade vid tiden för utgången av nämnda frist, nämligen den 26 mars 2000, den franska lagstiftning som innebär att beviljandet av tillstånd för artistförmedlare etablerade i en annan medlemsstat skall ske med hänsyn till behovet av artistförmedling, emellertid ännu inte ändrats.
- 32 Den första anmärkningens fjärde del är således välgrundad.

Den andra anmärkningen: Anställningspresumtionen

Parternas argument

- 33 Kommissionen har gjort gällande att anställningspresumtionen i fråga, som den för övrigt anser är svår att kullkasta, är ett hinder för friheten att tillhandahålla tjänster i den mån som artister etablerade i en annan medlemsstat måste visa att de inte utför ett arbete i egenskap av anställda, utan att de tvärtom utför ett arbete som egenföretagare, för att undvika att deras avtal betecknas som ett anställningsavtal, vilket skulle medföra att de omfattas av systemet för social trygghet för de anställda liksom av systemet för betald semester. Detta hinder är enligt kommissionen oproportionerligt i förhållande till det eftersträvade målet.
- 34 Den franska regeringen har genmält att sagda presumtion inte utgör något hinder för friheten att tillhandahålla tjänster och att den för övrigt är enkel att kullkasta. Enligt den franska regeringen gäller därefter ministerns med ansvar för frågor om sysselsättning och solidaritet cirkulär DSS/DACI nr 2001/34 av den 18 januari 2001 om Europeiska gemenskapernas domstols rättspraxis, där de rättsliga begreppen i artikel 14.1 a, artikel 14a.1 a och artikel 14c i förordning (EEG) nr 1408/71 förklaras, att enbart tillhandahållandet av formulär E 101 räcker för att häva anställningspresumtionen.
- 35 Dessutom har regeringen gjort gällande att anställningspresumtionen i fråga i vart fall är motiverad med hänsyn till allmänintresset av att åstadkomma ett socialt skydd för artister och av att bekämpa dolt arbete.

Domstolens bedömning

- 36 Förevarande talan är begränsad till artister som har erkänts som tjänsteleverantörer etablerade i sin ursprungsmedlemsstat, där de regelbundet tillhandahåller liknande tjänster (nedan kallade artisterna i fråga). Det handlar dessutom om personer som kommer för att tillfälligt utöva sin verksamhet som egenföretagare i Frankrike. Denna talan avser således inte vare sig de artister som är etablerade i Frankrike (se dom av den 29 april 2004 i mål C-171/02, kommission mot Portugal, REG 2004, s. I-5645, punkt 24) eller de artister som utövar sin verksamhet i Frankrike på ett osjälvständigt sätt, alltså som "anställda" i gemenskapsrättens mening (se dom av den 27 juni 1996 i mål C-170/94, Asscher, REG 1996 s. I-3089, punkt 25). Av detta följer att kommissionen genom förevarande talan endast har ifrågasatt fransk rätt i den mån som denna är tillämplig på tjänsteleverantörer som kommer från en annan medlemsstat.
- 37 Enligt fast rättspraxis innebär artikel 49 EG inte bara att det är nödvändigt att avskaffa all form av diskriminering av tjänsteleverantörer från andra medlemsstater utan även att det är nödvändigt att avskaffa varje inskränkning i friheten att tillhandahålla tjänster — även om denna inskränkning är tillämplig på inhemska tjänsteleverantörer och tjänsteleverantörer från andra medlemsstater utan åtskillnad — som innebär att tjänster som tillhandahålls av tjänsteleverantörer från andra medlemsstater som där lagligen utför liknande tjänster förbjuds, hindras eller blir mindre attraktiva (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 juli 1991 i mål C-76/90, Säger, REG 1991, s. I-4221, punkt 12, och av den 25 oktober 2001 i de förenade målen C-49/98, C-50/98, C-52/98–C-54/98 och C-68/98–C-71/98, Finalarte m.fl., REG 2001, s. I-7831, punkt 28). Denna frihet gynnar både tjänsteleverantören och tjänstemottagaren (se dom av den 31 januari 1984 i de förenade målen 286/82 och 26/83, Luisi och Carbone, REG 1984, s. 377, punkt 16; svensk specialutgåva, volym 7, s. 473, och av den 13 juli 2004 i mål C-262/02, kommissionen mot Frankrike, REG 2004, s. I-6569, punkt 22).
- 38 I förevarande mål utgör anställningspresumtionen i fråga, oavsett att den är mer eller mindre svår att vederlägga, ett hinder för friheten att tillhandahålla tjänster i den mening som avses i artikel 49 EG. Även om den i egentlig mening inte fräntar artisterna i fråga möjligheten att utöva sin verksamhet som egenföretagare i

Frankrike, medför den icke desto mindre för dessa en olägenhet av ett sådant slag som hindrar deras verksamhet som tjänsteleverantörer. För att undvika att deras avtal betecknas som anställningsavtal, vilket skulle medföra ytterligare kostnader på grund av skyldigheten i Frankrike att betala avgifter och bidrag till följd av anslutningen till systemet för social trygghet för anställda och till följd av att de omfattas av systemet för betald semester, måste de bevisa att de inte handlar inom ramen för ett arbete som anställda utan tvärtom som egenföretagare. På så sätt avskräcker anställningspresumtionen i fråga dels artisterna i fråga från att tillhandahålla sina tjänster i Frankrike, dels organisatörerna av olika föreställningar i Frankrike från att anställa sådana artister.

39 I detta avseende har den franska regeringen gjort gällande att anställningspresumtionen i fråga inte kan utgöra ett hinder för friheten att tillhandahålla tjänster eftersom det rör sig om ett förfarande som respekterar den i domstolens rättspraxis fastställda effektivitetsprincipen.

40 Även om anställningspresumtionen i fråga, såsom varje presumtion, utgör en processuell bestämmelse, är den rättspraxis som den franska regeringen syftar på inte mekaniskt tillämplig på alla nationella bestämmelser av processuellt slag, utan den avser endast de förfaranden för att väcka talan som är avsedda att tillvarata rättigheter som för enskilda följer av gemenskapsrättens direkta effekt (se bland annat dom av den 14 december 1995 i mål C-312/93, Peterbroeck, REG 1995, s. I-4599, punkt 12). Den anställningspresumtion som är i fråga i förevarande mål är emellertid inte avsedd att tillvarata enskildas rättigheter enligt gemenskapsrätten utan utgör tvärtom ett hinder för dessa rättigheter.

41 Den franska regeringen har dessutom hävdad att sedan cirkulär DSS/DACI nr 2001/34 infördes räcker det att enbart visa upp formulär E 101 för att häva anställningspresumtionen i fråga för de förevarande artisterna.

- 42 Även om sagda cirkulär faktiskt har till följd att anställningspresumtionen i fråga automatiskt inte är tillämplig på artister som använder formulär E 101 finns det anledning att konstatera att detta cirkulär antogs den 18 januari 2001, således långt efter den frist som har angivits i det motiverade yttrandet. Detta cirkulär kan därför i vilket fall som helst inte ändra bedömningen i punkt 38 i förevarande dom.
- 43 Friheten att tillhandahålla tjänster kan emellertid vara begränsad genom nationella bestämmelser som är motiverade av de hänsyn som nämns i artikel 46.1 EG jämförd med artikel 55 EG, eller av tvingande hänsyn till allmänintresset (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Frankrike, punkt 23), i den mån som det inte finns någon åtgärd för gemenskapsharmonisering i vilken det föreskrivs om nödvändiga åtgärder för att tillvarata skyddet av dessa intressen (se, för ett liknande resonemang i sammanhanget den fria rörligheten för varor, dom av den 5 oktober 1994 i mål C-323/93, Centre d'insémination de la Crespelle, REG 1994, s. I-5077, punkt 31 och däri angiven rättspraxis; svensk specialutgåva, volym 16, s. I-207).
- 44 I princip ankommer det på medlemsstaterna att besluta hur långtgående skyddet för sådana legitima intressen skall vara och hur det skall säkerställas. De får emellertid bara göra detta inom de gränser som fastställs genom fördraget, och de måste särskilt iaktta proportionalitetsprincipen som förutsätter att de antagna åtgärderna är ägnade att säkerställa förverkligandet av det syfte som eftersträvas med dem och inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta syfte (se bland annat domen i de ovannämnda målen Säger, punkt 15, och dom av den 13 juli 2004, kommissionen mot Frankrike, punkt 24).
- 45 För att i detta fall bedöma om den andra anmärkningen som har åberopats av kommissionen är välgrundad skall en prövning följaktligen ske av om anställningspresumtionen i fråga, som innebär att artisterna i fråga omfattas av systemet för social trygghet för anställda och för betald semester, kan vara motiverad med

avseende på något av de hänsyn som nämns i punkt 43 i förevarande dom och om denna åtgärd är proportionerlig med avseende på de efterstävade syftena eller om det finns åtgärder för gemenskapsharmonisering som utesluter en sådan motivering.

- 46 Den franska regeringen har i detta avseende gjort gällande att nämnda presumtion är motiverad av två tvingande hänsyn till allmänintresset, nämligen för det första det sociala skyddet för artisterna i fråga och för det andra bekämpningen av dolt arbete.
- 47 Vad för det första gäller det sociala skyddet för artisterna i fråga är det förvisso inte uteslutet att, i likhet med anställda, egenföretagare som är tjänsteleverantörer kan ha behov av särskilda åtgärder för att säkerställa ett visst socialt skydd (se, för ett liknande resonemang i fråga om etableringsfrihet, dom av den 15 februari 1996 i mål C-53/95, Kemmler, REG 1996, s. I-703, punkt 13). På så sätt kan det sociala skyddet för tjänsteleverantörer i princip höra till de tvingande hänsyn till allmänintresset som kan motivera en begränsning av friheten att tillhandahålla tjänster.
- 48 Vad beträffar säkerställandet av social trygghet är emellertid den särskilda frågan om tillämplig lagstiftning i fråga om social trygghet för tjänsteleverantörer föremål för samordning inom gemenskapen. Det framgår nämligen av artikel 13.1 i förordning nr 1408/71 jämförd med artiklarna 4 och 14a.1 a i samma förordning att de personer som normalt är egenföretagare inom en medlemsstats territorium och som tillfälligt utför arbete inom en annan medlemsstats territorium skall fortsätta att omfattas av den förstnämnda medlemsstatens lagstiftning. Enligt det system som har inrättats genom nämnda förordning åtnjuter således artisterna i fråga den sociala trygghet som föreskrivs i deras ursprungsmedlemsstat och inte den som föreskrivs i deras bestämmelsemedlemsstat. Detta skydd kan de för övrigt visa genom en blankett som kallas blankett E 101 (se, för ett motsvarande resonemang, dom av den 30 mars 2000 i mål C-178/97, Banks m.fl., REG 2000, s. I-2005, punkterna 33 och 34).

49 Under sådana förhållanden har Republiken Frankrike inte fog för att föreskriva att artisterna i fråga skall omfattas av dess system för social trygghet (se, för ett motsvarande resonemang, domen i det ovannämnda målet Banks m.fl., punkterna 41 och 42).

50 När det sedan gäller rätten till betald semester, skall det anmärkas att det i rådets direktiv 93/104/EG av den 23 november 1993 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden (EGT L 307, s. 18) föreskrivs bestämmelser i fråga om betald semester. Dessa bestämmelser avser emellertid endast anställda och inte tjänsteleverantörer.

51 Även om frågan om betald semester för artisterna i fråga således inte är harmoniserad på gemenskapsnivå och Republiken Frankrike därför i princip behåller rätten att föreskriva ett sådant skydd, kan det icke desto mindre konstateras att en rätt till betald semester för tjänsteleverantörer (som införts antingen indirekt genom en anställningspresumtion eller direkt) är svår att förena med begreppet verksamhet som egenföretagare. Rätten till betald semester av arbetsgivaren är nämligen en av de viktigaste och mest karaktäristiska förmånerna för anställda. Omvänt kännetecknas verksamheten som egenföretagare av just avsaknaden av en sådan rätt till betald semester.

52 Vad för det andra gäller syftet att bekämpa dolt arbete kan den omständigheten att artister normalt anställs på oregelbunden basis och för korta perioder av olika organisationer av föreställningar inte ensam grunda en allmän misstanke om dolt arbete. Detta gäller i än högre grad då artisterna i fråga är erkända tjänsteleverantörer etablerade i sin ursprungsmedlemsstat där de regelbundet tillhandahåller liknande tjänster.

- 53 Under sådana omständigheter räcker det, såsom kommissionen har föreslagit, att inrätta ett system för efterhandskontroll tillsammans med avskräckande sanktioner för att undvika och identifiera enskilda fall av nyttjande av falsk ställning som amatör eller frivilligarbetare för att kunna bekämpa dolt arbete effektivt.
- 54 Med hänsyn till det anförda är den andra anmärkningen befogad.
- 55 Domstolen fastställer därför att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 49 EG genom att
- göra beviljandet av tillstånd för platsförmedlingar för artister etablerade i en annan medlemsstat beroende av behovet av artistförmedlingar, och
 - ålägga artister som är erkända som tjänsteleverantörer etablerade i sin ursprungsmedlemsstat, där de regelbundet tillhandahåller liknande tjänster, en anställningspresumtion.

Rättegångskostnader

- 56 Enligt artikel 69.3 i rättegångsreglerna kan domstolen besluta att kostnaderna skall delas eller att vardera parten skall bära sin kostnad om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter. Parterna har ömsom tappat målet. Vardera parten skall således bära sin kostnad.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

1) Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 49 EG genom att

— göra beviljandet av tillstånd för platsförmedlingar för artister etablerade i en annan medlemsstat beroende av behovet av artistförmedlingar, och

— ålägga artister som är erkända som tjänsteleverantörer etablerade i sin ursprungsmedlemsstat, där de regelbundet tillhandahåller liknande tjänster, en anställningspresumtion.

2) Talan ogillas i övrigt.

3) Europeiska gemenskapernas kommission och Republiken Frankrike skall bära sina rättegångskostnader.

Underskrifter